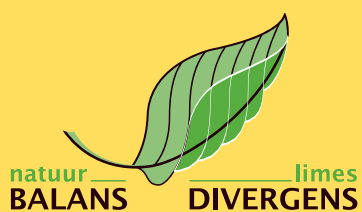
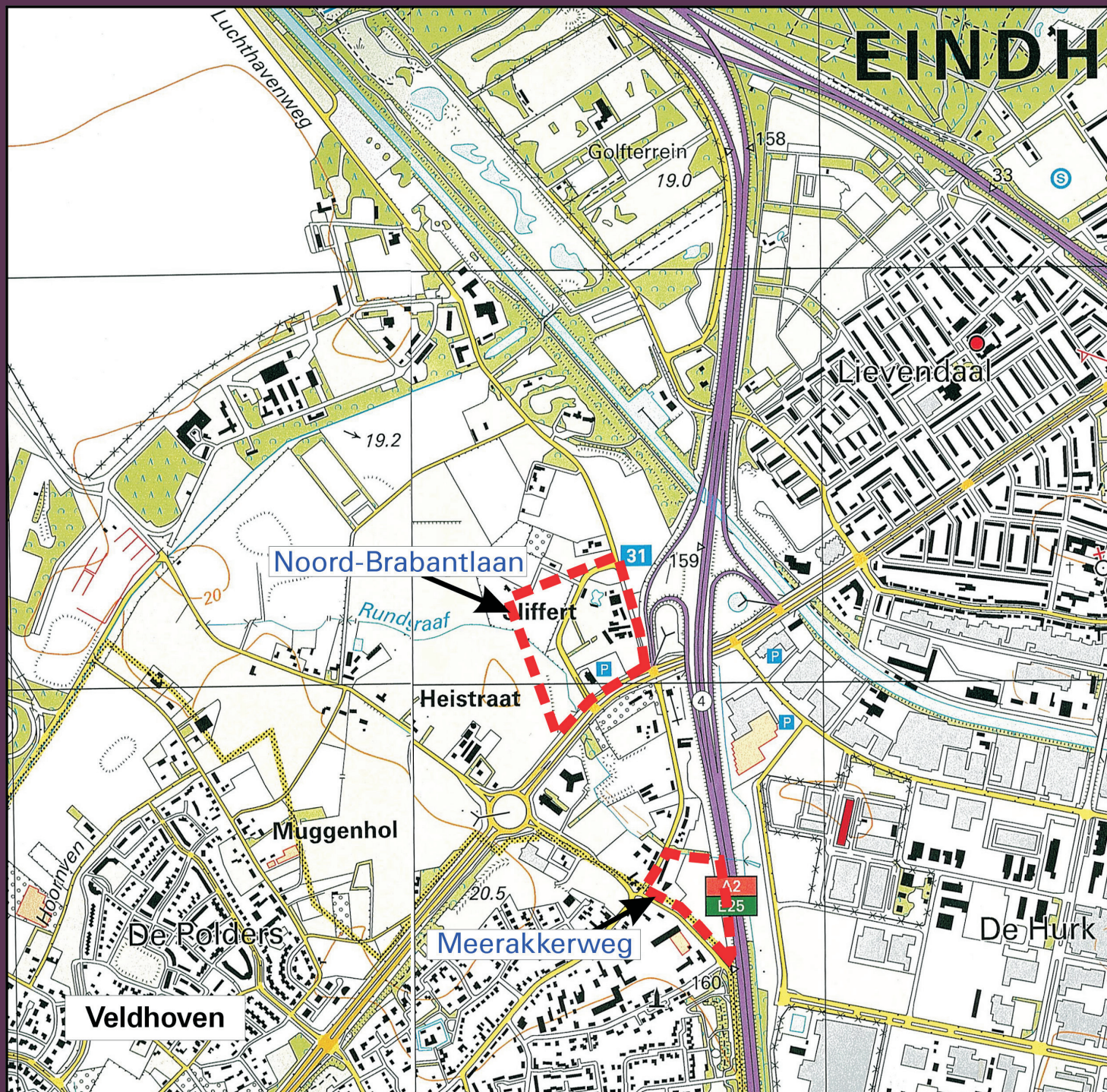

QUICK-SCAN NATUURONDERZOEK NOORD-BRABANTLAAN & MEERAKKERWEG NABIJ RANDWEG EINDHOVEN, 2009

In opdracht van:
Rijkswaterstaat
Dienst Noord-Brabant

QUICK-SCAN NATUURONDERZOEK
NOORD-BRABANTLAAN & MEERAKKERWEG
NABIJ RANDWEG EINDHOVEN, 2009

in het kader van de Flora- en faunawet;
update gegevens 2006

In opdracht van: Rijkswaterstaat, Dienst Noord-Brabant

juni 2009

NATUURBALANS – LIMES DIVERGENS BV

adviesbureau voor natuur & landschap

Universitair Bedrijven Centrum
Postbus 31070, 6503 CB Nijmegen

T (024) 352 88 01 / 352 88 02
F (024) 354 00 90

info@natuurbalans.nl
www.natuurbalans.nl

Colofon

© 2009 Natuurbalans - Limes Divergens BV / Rijkswaterstaat Dienst Noord-Brabant

Tekst en samenstelling: G. Hoogerwerf

In opdracht van: Rijkswaterstaat, Dienst Noord-Brabant

Omslag: Aanduiding onderzoeksgebied (ondergrond Topografische Dienst)

Wijze van citeren: Hoogerwerf, G., 2009. Quick-scan natuuronderzoek Noord-Brabantlaan & Meerakkerweg nabij randweg Eindhoven, 2009 in het kader van de Flora- en faunawet; update gegevens 2006. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

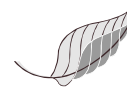
Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Rijkswaterstaat Dienst Noord-Brabant en Natuurbalans-Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans-Limes Divergens BV. De opdrachtgever vrijwaart Natuurbalans-Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Doelstelling	5
2	OPZET VAN HET ONDERZOEK	6
2.1	Ligging en begrenzing van het onderzoeksgebied	6
2.2	Algemene gebiedsbeschrijving	7
2.3	Methoden van onderzoek	7
3	RESULTATEN EN DISCUSSIE	9
3.1	Archiefgegevens	9
3.2	Veldbezoek juni 2009	9
3.2.1	Locatie Noord-Brabantlaan	9
3.2.2	Locatie Meerakkerweg	12
4	CONCLUSIE	14
4.1	Locatie Noord-Brabantlaan	14
4.2	Locatie Meerakkerweg	14
5	LITERATUUR	15
	BIJLAGE 1 NATUURWETGEVING: BESCHERMING VAN SOORTEN	16

1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

In 2006 is een quick-scan natuuronderzoek uitgevoerd op enkele terreinen nabij de Meerakkerweg en de Noord-Brabantlaan ten westen van de Randweg Eindhoven, ter hoogte van afslag 31 (Hoogerwerf, 2006).

Naar aanleiding van deze quick-scan is in het najaar van 2006 nog een vleermuisonderzoek uitgevoerd rond gebouwen en bomen op de locatie Noord-Brabantlaan (Van Hoof, 2006).

Rijkswaterstaat heeft Natuurbalans - Limes Divergens BV verzocht in juni 2009 een update uit te voeren van het in 2006 uitgevoerde natuuronderzoek, om te voldoen aan mogelijke verplichtingen in het kader van de Flora- en faunawet.

Op 2 juni 2009 is aan beide terreinen een veldbezoek gebracht om de huidige situatie te beoordelen op mogelijke verplichtingen in het kader van de Flora- en faunawet. Naast dit veldbezoek zijn er aan het gebied ook 2 vroege ochtendrondes gebracht om eventueel aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen op te sporen.

1.2 DOELSTELLING

Doel van het onderzoek is het verschaffen van duidelijkheid over het voorkomen van beschermde flora- en faunasoorten en de consequenties daarvan met betrekking tot de Flora- en faunawet op de voorgenomen werkzaamheden.

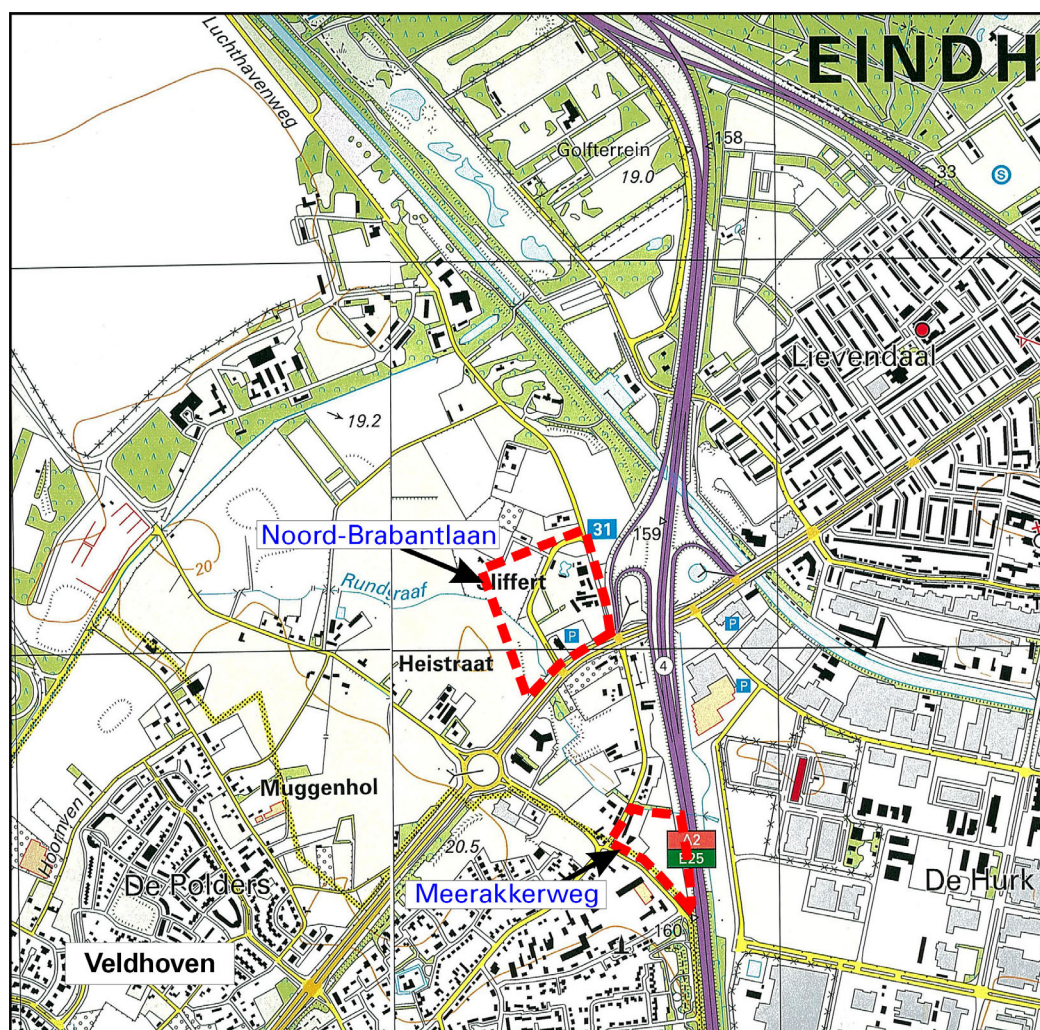
Het natuuronderzoek geeft antwoord op de volgende vragen:

- Komen er beschermde planten- of diersoorten voor op of in de directe omgeving van het onderzoeksgebied of is het voorkomen hiervan op basis van expert judgement te verwachten?
- Wat zijn de mogelijke (negatieve) effecten van de werkzaamheden op aanwezige beschermde soorten?
- Is een ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk en zo ja, voor welke soorten?

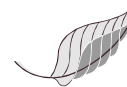
2 OPZET VAN HET ONDERZOEK

2.1 LIGGING EN BEGRENZING VAN HET ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied ligt tussen Veldhoven en Eindhoven, nabij afrit 31 aan de westzijde van de Randweg Eindhoven (A2). Het bestaat uit twee delen, verder aangeduid als onderzoeksgebied Noord-Brabantlaan en onderzoeksgebied Meerakkerweg (figuur 1).

Figuur 1. Globale ligging van de onderzoeksgebieden Noord-Brabantlaan en Meerakkerweg (ondergrond Topografische Dienst).

2.2 ALGEMENE GEBIEDSBESCHRIJVING

Locatie Noord-Brabantlaan

Het onderzoeksgebied bestaat voor een groot gedeelte uit bebouwing en wegen. De 'groene' delen bestaan hoofdzakelijk uit sterk verruigde tuinen en braakliggende akkers. Aan de westzijde bevinden zich enkele singels, voornamelijk bestaande uit elzen, eiken en wilgen, de meeste bomen hebben een geringe dikte (minder dan 40 cm). In het noordelijk deel van het plangebied heeft vroeger een openluchtbad gelegen (blauwe vlek op de kaart). Dit zwembad bestaat niet meer (in 2006 was het zwembad ook al niet meer aanwezig). De bebouwing in het gebied ligt langs de Sliffertsestraat. Dit deel van deze straat loopt tegenwoordig in het zuiden dood vlak voor de oorspronkelijke aansluiting op de Noord-Brabantlaan.

Locatie Meerakkerweg

Het onderzoeksgebied Meerakkerweg bestaat voor circa de helft uit een opslag van bouwmaterialen. De andere helft bestaat uit een ruigte. Aan de noordzijde van het gebied bevindt zich een vervallen, verruigde tuin omzoomd met bomen en struiken. Het huis behorende bij deze tuin is inmiddels gesloopt. De westelijke begrenzing van het onderzoeksgebied wordt gevormd door de Sliffertsestraat. Dit deel van deze straat loopt tegenwoordig in het noorden dood vlak voor de oorspronkelijke aansluiting op de Noord-Brabantlaan.

2.3 METHODEN VAN ONDERZOEK

Op 2 juni 2009 zijn beide locaties overdag door een ecooloog bezocht. De gebieden zijn beoordeeld op mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en eventuele verplichtingen ten aanzien van de Flora- en faunawet die hieruit naar voren kunnen komen. Hierbij is ook een rapport van Ecologica betrokken (Brouns, 2009), waarin archiefgegevens van de gemeente Eindhoven zijn opgenomen.

De beoordeling is gebaseerd op enerzijds de biotoopeisen van beschermde soorten en anderzijds ligging, aard en grondgebruik van het onderzoeksgebied. De beoordeling heeft zich toegespitst op mogelijke aanwezigheid van ontheffingsplichtige soorten: soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet (zie kader).

Op 4 juni 2009 en op 16 juni 2009 zijn 2 vroege ochtend bezoeken aan de locaties gebracht om eventueel aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen op te sporen. Dit onderzoek is uitgevoerd met behulp van een bat-detector (Pettersson D240x) in combinatie met opnameapparatuur. De opnames (sonogrammen) zijn achteraf met behulp van het computerprogramma Batsound geanalyseerd om tot een zekere soortdeterminatie te komen.

Kader beschermde soorten

Beschermingsregime van de Flora- en faunawet (toelichting zie bijlage 1):

streng beschermde soorten	tabel 3 FFW: uitgebreide toets
overige soorten	tabel 2 FFW: vrijstelling mits gedragscode, anders lichte toets
algemene soorten	tabel 1 van de FFW: vrijstelling van ontheffing bij ruimtelijke ontwikkelingen
vogelsoorten	Alle vogels zijn beschermd (en zijn niet ingedeeld in tabel 1, 2 of 3 van de Flora- en faunawet, maar hebben hun eigen categorie).

Streng beschermde soorten (tabel 3 FFW):

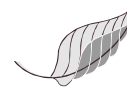
Bij schade aan streng beschermde soorten, bij ingrepen die aan te merken zijn als ruimtelijke inrichting of ruimtelijke ontwikkeling, is altijd een ontheffing op de Flora- en faunawet nodig. In dit geval is de 'uitgebreide toets' van toepassing:

- De gunstige staat van instandhouding van de soort dient gewaarborgd te blijven,
- Er is geen minder schadelijk alternatief voor de voorgenomen activiteit.
- In geval van activiteiten die te karakteriseren zijn als ruimtelijke inrichting dient 'zorgvuldig handelen' in acht te worden genomen. Hiertoe worden compenserende maatregelen voorgeschreven.

Overige soorten (tabel 2 FFW):

Bij schade aan overige soorten (tabel 2 FFW) wordt een aanvraag ontheffing Flora- en faunawet beoordeeld aan de hand van de 'lichte toets':

- De gunstige staat van instandhouding van de soort dient gewaarborgd te blijven. Om schade aan deze soorten zoveel mogelijk te vermijden worden mitigerende maatregelen voorgeschreven.

3 RESULTATEN EN DISCUSSIE

3.1 ARCHIEFGEGEVENS

In februari 2009 heeft het ecologisch adviesbureau Ecologica een quick-scan in het kader van de Flora- en faunawet voor de gemeente Eindhoven opgesteld voor de Beemstraat-Meerakkerweg (Brouns, 2009). Het onderzoeksgebied Meerakkerweg vormt in de quick-scan van Ecologica een klein gedeelte.

Uit archiefgegevens van de gemeente Eindhoven komt naar voren dat in 2004 een rapunzelklokje is waargenomen. Het rapunzelklokje is een beschermde soort van Tabel 2 van de Flora- en faunawet. De soort is waarschijnlijk aangetroffen op het westelijke talud van de randweg ter hoogte van het onderzoeksgebied Meerakkerweg (coördinaten 157,7-382,4).

Het onderzoeksgebied Meerakkerweg is in 2006 grondig op de schop gegaan. Het talud van de randweg, dat aan de oostzijde van een lijnvormige watergang ligt, is na 2004 in het kader van de verbreding van de randweg aangepast. Tijdens het veldbezoek in juni 2009 is gecontroleerd of het rapunzelklokje nog voorkomt. Juni is de bloeitijd van deze soort.

3.2 VELDBEZOEK JUNI 2009

3.2.1 Locatie Noord-Brabantlaan

In vergelijking met 2006, toen er bij de locatie Noord-Brabantlaan nog sprake was van reguliere bewoning van de verschillende panden (Sliffertsestraat 30-40), is het gebied enigszins veranderd. Akkers die toen nog in landbouwkundig gebruik waren, bestaan nu uit kruidruigten. Een deel van de erven en tuinen oogt vervallen en er is sprake van verregaande verruiging. Bijgaande foto's geven een impressie van deze locatie.

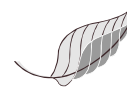
Achterzijde Sliffertsestraat 30/30A.

Terrein tussen de Sliffertsestraat en de randweg A2.

Onkruidakker aan noordwestzijde onderzoeksgebied Noord-Brabantlaan.

Achterzijde Sliffertsestraat ter hoogte van nummer 38.

Op grond van het veldbezoek (op basis van ligging, aard en grondgebruik van het terrein en biotoopeisen beschermde soorten) én het aanvullende vleermuisonderzoek worden geen ontheffingsplichtige beschermde soorten in het onderzoeksgebied Noord-Brabantlaan verwacht (tabel 1).

Het gebied vormt wel geschikt broedbiotoop voor vogels. Werkzaamheden, waarbij broedvogels kunnen worden verstoord, dienen buiten de broedperiode (globaal van half maart tot half juli) plaats te vinden. Vogels met vaste verblijfplaatsen zijn in het gebied niet aangetroffen.

Tabel 1. Overzicht mogelijke aan-/afwezigheid van ontheffingsplichtige beschermde soorten binnen het onderzoeksgebied Noord-Brabantlaan (juni 2009).

soortgroep	aanwezigheid	bijzonderheden
Flora	niet aanwezig	
amfibieën	niet aanwezig	
reptielen	niet aanwezig	
broedvogels	<i>wel aanwezig</i>	géén soorten met vaste verblijfplaatsen
vleermuizen	<i>wel aanwezig</i>	alleen foeragerende gewone dwergvleermuis
overige zoogdieren	niet aanwezig	
overige soortgroepen	niet aanwezig	

Tijdens de uitvoering van het vleermuisonderzoek is langs een singel aan de westzijde van het onderzoeksgebied een enkele gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) foeragerend aangetroffen. De gewone dwergvleermuis is een niet bedreigde algemene vleermuissoort. Het gebied waarin de soort is aangetroffen kan niet worden aangemerkt als essentieel foerageergebied. Andere foerageergebieden zijn onder meer aanwezig

langs het nabij gelegen Beatrixkanaal en rond tuinen en groenvoorzieningen bij de vrij recent ontwikkelde nieuwbouwwijk ten noorden van het onderzoeksgebied.

Van de soort zijn géén verblijfplaatsen binnen het onderzoeksgebied aangetroffen. Voor de soort hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora en faunawet te worden aangevraagd.

3.2.2 Locatie Meerakkerweg

Ten opzichte van 2006 zijn er op de locatie Meerakkerweg geen grote veranderingen opgetreden. Het terrein dat toentertijd net bouwrijp was gemaakt, bestaat momenteel voor de helft uit een opslagterrein voor bouw materiaal (nabij de Sliffertsestraat) en voor de andere helft uit een grazige ruigtevegetatie.

Aan de noordzijde bevindt zich een sterk vervallen tuin met enige opgaande begroeiing van bomen en struiken. Het bij de tuin behorende huis is gesloopt. Bijgaande foto's geven een impressie van het onderzoeksgebied Meerakkerweg.

Op grond van het veldbezoek (op basis van ligging, aard en grondgebruik van het terrein en biotoopeisen beschermde soorten) en het aanvullende vleermuisonderzoek worden geen ontheffingsplichtige beschermde soorten in het onderzoeksgebied Meerakkerweg verwacht (tabel 2).

Tijdens het veldbezoek is ook gecontroleerd of het rapunzelklokje nog voorkomt op de oorspronkelijke standplaats of in de omgeving ervan. De soort is hier *niet* aangetroffen.

De verruigde tuin aan de noordzijde vormt wel geschikt broedbiotoop voor vogels. Werkzaamheden, waarbij broedvogels kunnen worden verstoord, dienen buiten de broedperiode (globaal van half maart tot half juli) plaats te vinden. Vogels met vaste verblijfplaatsen zijn in het gebied niet aangetroffen.

Oude bomen met holten, die dienst kunnen doen als verblijfplaats voor vleermuizen, ontbreken in de verruigde tuin.

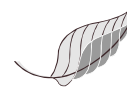
Tabel 2. Overzicht mogelijke aan-/afwezigheid van ontheffingsplichtige beschermde soorten binnen het onderzoeksgebied Meerakkerweg (juni 2009).

soortgroep	aanwezigheid	bijzonderheden
Flora	niet aanwezig	
amfibieën	niet aanwezig	
reptielen	niet aanwezig	
broedvogels	<i>wel aanwezig</i>	géén soorten met vaste verblijfplaatsen
vleermuizen	<i>wel aanwezig</i>	alleen foeragerende gewone dwergvleermuis
overige zoogdieren	niet aanwezig	
overige soortgroepen	niet aanwezig	

Tijdens het vleermuisonderzoek is één foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen langs de Sliffertsestraat.

De gewone dwergvleermuis is een niet bedreigde algemene vleermuissoort die ook in een stedelijke omgeving veelvuldig wordt aangetroffen. Het gebied waarin de soort is aangetroffen kan niet worden aangemerkt als essentieel foerageergebied.

Van de soort zijn géén verblijfplaatsen binnen het onderzoeksgebied aangetroffen. Voor de soort hoeft geen ontheffing in het kader van de Flora en faunawet te worden aangevraagd.

Zuidelijk deel locatie Meerakkerweg gefotografeerd vanaf de Sliffertsestraat. Aan de linkerkzijde van de foto wordt het open terrein begrensd door een verruigde tuin. Op de achtergrond zijn de geluidschermen van de randweg Eindhoven zichtbaar.

Zicht op de verruigde tuin aan de noordzijde van het onderzoeksgebied Meerakkerweg, gefotografeerd vanaf de Sliffertsestraat.

4 CONCLUSIE

4.1 LOCATIE NOORD-BRABANTLAAN

Op de locatie Noord-Brabantlaan komen geen ontheffingsplichtige beschermde soorten voor. Een ontheffing op de Flora- en faunawet is hier niet nodig, omdat geen beschermde natuurwaarden kunnen worden aangetast.

In het onderzoeksgebied is een enkele foeragerende gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) aangetroffen. Het onderzoeksgebied is géén essentieel foerageergebied. Van de soort zijn géén verblijfplaatsen of migratieroutes aangetroffen. Ten aanzien van de Flora- en faunawet geldt onder deze condities géén ontheffingsplicht voor deze soort.

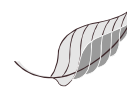
In het onderzoeksgebied is wel geschikt broedbiotoop voor vogels aanwezig. Voor het verstoren van broedvogels gedurende het broedseizoen wordt in principe geen ontheffing verleend. Derhalve dienen de voorbereidende werkzaamheden (kap van bomen en ruimen van overige beplantingen) plaats te vinden buiten het broedseizoen; dit is globaal buiten de periode: half maart-half juli.

4.2 LOCATIE MEERAKKERWEG

Binnen het onderzoeksgebied Meerakkerweg zijn geen (beschermde) natuurwaarden aanwezig. Een ontheffing op de Flora- en faunawet is hier niet nodig, omdat geen beschermde natuurwaarden kunnen worden aangetast.

In het onderzoeksgebied is een enkele foeragerende gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) aangetroffen. Het onderzoeksgebied is géén essentieel foerageergebied. Van de soort zijn géén verblijfplaatsen of migratieroutes aangetroffen. Ten aanzien van de Flora- en faunawet geldt onder deze condities géén ontheffingsplicht voor deze soort.

De noordelijk gelegen verruigde tuin biedt wel geschikt broedbiotoop voor vogels. Voor het verstoren van broedvogels gedurende het broedseizoen wordt in principe geen ontheffing verleend. Derhalve dienen de voorbereidende werkzaamheden (kap van bomen en ruimen van overige beplantingen) plaats te vinden buiten het broedseizoen; dit is globaal buiten de periode: half maart-half juli.

5 LITERATUUR

Brouns, A., 2009. Beschermde flora en fauna Beemdstraat-Meerenakkerweg te Eindhoven. Quicksan in het kader van de Flora- en faunawet; fase 1. Ecologica, Maarheeze.

Hoof, P.H. van, 2006. Vleermuizen aansluiting A2 Veldhoven / Noord-Brabantlaan najaar 2006. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Hoogerwerf, G., 2006. Quick-scan natuuronderzoek terreinen Noord-Brabantlaan & Meerakkerweg nabij Randweg Eindhoven in het kader van de Flora- en faunawet. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

BIJLAGE 1 NATUURWETGEVING: BESCHERMING VAN SOORTEN

De Flora- en faunawet (FFW) regelt de bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is dat **schadelijke effecten op beschermde soorten** zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan: het “*nee, tenzij*”-principe. Onder bepaalde voorwaarden kan een ontheffing worden verkregen ex artikel 75 van de FFW. Op grond van artikel 75, lid 4 van de FFW worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Algemene verbodsbepalingen

De algemene verbodsbepalingen van de FFW zijn opgenomen in artikelen 8 t/m 13.

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13

1. Het is verboden:

a. planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, of

b. [Dit onderdeel is nog niet in werking getreden.]

te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

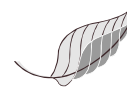
2. [Dit lid is nog niet in werking getreden.]

3. [Dit lid is nog niet in werking getreden.]

4. Met uitzondering van het verbod op het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen, gelden de in het eerste lid bedoelde verboden noch ten aanzien van planten of producten van planten, noch ten aanzien van dieren of eieren, nesten of producten van dieren behorende tot een beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde uitheemse diersoort, die is aangewezen om redenen als bedoeld in artikel 5, eerste lid, onderdeel b, indien kan worden aangetoond dat zij:

a. overeenkomstig het bij of krachtens deze wet bepaalde in Nederland zijn gebracht of

b. overeenkomstig de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten zijn verworven voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel.

Beschermingsregimes volgens AMvB artikel 75

Drie beschermingsregimes

Bij AMvB artikel 75¹ zijn beschermde planten en dieren in de FFW verdeeld in drie beschermingsregimes en vogels:

- **Algemene soorten** zijn opgenomen in Tabel 1. Bij schade aan deze soorten geldt in bepaalde gevallen (bijv. bij activiteiten die te kwalificeren zijn als ruimtelijke inrichting en ontwikkeling) vrijstelling van ontheffing van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet.
- **Overige soorten** zijn opgenomen in Tabel 2 en hebben een strengere bescherming.
- **Streng beschermde soorten** zijn opgenomen in Tabel 3. Dit zijn soorten van communautair belang door opname in bijlage IV van de habitatrichtlijn of apart zijn vermeld in de AMvB artikel 75.
- **Vogels** hebben een eigen categorie.

Algemene soorten

In geval van activiteiten met het oog op het belang 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling', geldt bij overtreding van artikelen 8 t/m 13 van de FFW ten aanzien van soorten uit Tabel 1 een vrijstelling van ontheffing.

Overige soorten

In geval van dergelijke activiteiten ten aanzien van soorten uit Tabel 2 geldt eveneens een vrijstelling van ontheffing, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen goedgekeurde gedragscode, dan is een ontheffing noodzakelijk. Een aanvraag wordt beoordeeld middels de 'lichte toets':

- De gunstige staat van instandhouding van de soort dient gewaarborgd te blijven. Om schade aan deze soorten zoveel mogelijk te vermijden worden mitigerende maatregelen voorgeschreven.

Streng beschermde soorten

Bij schade aan soorten uit Tabel 3 is altijd een ontheffing op de FFW nodig. In dit geval is de 'uitgebreide toets' van toepassing:

- De gunstige staat van instandhouding van de soort dient gewaarborgd te blijven,
- Er is geen minder schadelijk alternatief voor de voorgenomen activiteit.
- In geval van activiteiten die te karakteriseren zijn als ruimtelijke inrichting dient 'zorgvuldig handelen' in acht te worden genomen. Hiertoe worden compenserende maatregelen voorgeschreven.

¹ Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

Vogels

Vogels hebben een eigen categorie binnen de FFW. Bij activiteiten die te kwalificeren zijn als 'bestendig beheer en onderhoud' of 'ruimtelijke ontwikkelingen' geldt voor vogels een vrijstelling voor artikel 8 t/m 13 van de FFW, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode.

Bij gebrek aan een goedgekeurde gedragscode is een ontheffing noodzakelijk en wordt de aanvraag getoetst middels de 'uitgebreide toets'.

Alle bewoonde nesten vallen binnen de reikwijdte van artikel 11 van de FFW onder de definitie 'nest', en zijn beschermd. Het verstoren van broedende vogels en bewoonde nesten is verboden².

Ook geldt dat er bij het nest voldoende omgeving (kwantiteit, kwaliteit, bereikbaar e.d.) beschikbaar moet zijn om het broeden succesvol te doen zijn. Dit betekent dat rond een paartje kieviten tijdens het broeden niet de hele akker bebouwd mag worden (zelfs niet als het paartje zelf niet wordt verstoord), waarbij een vierkante meter rond het nest wordt gespaard. Een ander voorbeeld is dat niet alle dakpannen van het dak mogen, behalve die ene waar een paartje gierzwaluwen hun nest hebben, maar dat het dak liefst tot nadat alle jongen zijn uitgevlogen in tact blijft.

Nesten van uilen, spechten en roofvogels vallen ook buiten het broedseizoen binnen de reikwijdte van artikel 11 en wel onder de definitie 'vaste verblijfplaats'³. Deze nesten zijn, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaar rond beschermd.

Zorgplicht

Artikel 2

In de FFW is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken).

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dienen dieren en planten zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te worden verplaatst, teneinde schade aan deze soorten zo veel mogelijk te voorkomen.

Voor wat betreft beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de AMvB artikel 75 is bij verplaatsen van planten of dieren altijd ontheffing nodig voor artikelen 9 en 13 van de FFW.

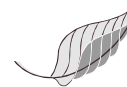
Artikel 10

Indien wordt gehandeld overeenkomstig de zorgplicht, dan is van opzettelijk verontrusten van beschermde soorten (zoals bepaald in artikel 10) geen sprake. Een ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 10 is dan niet aan de orde.

² Ontheffing voor vernielen en verstoren van nesten wordt in principe niet verleend, omdat in het algemeen gewacht kan worden met de werkzaamheden totdat het broeden klaar is.

³ Artikel 11 geldt niet voor plaatsen waar soorten jaarlijks naar toe terugkeren om te broeden, maar hier niet op exact dezelfde plaats hun nest hebben.

Rust- en verblijfplaatsen vallen niet (meer) onder het beschermingsregime van artikel 11. Dat betekent dat ingrepen die plaats vinden in of effect hebben op overwinteringsgebieden van eenden en ganzen, hoogwatervluchtplaatsen, baltsplaatsen, leefgebieden van standvogels als patrijzen, e.d niet leiden tot een overtreding van artikel 11.

Overzicht beschermde soorten Beschermingsregimes Flora- en faunawet.

Tabel 1: Algemene soorten		tweekleurige bosspitsmuis veldmuis vos wezel woelrat	Sorex coronatus Microtus arvalis Vulpes vulpes Mustela nivalis Arvicola terrestris	Slakken wijngaardslak	Helix pomatia
Zoogdieren aardmuis bosmuis dwergmuis bunzing dwergspitsmuis egel gewone bosspitsmuis haas hermelijn huisspitsmuis konijn mol ondergrondse woelmuis ree rosse woelmuis	Microtus agrestis Apodemus sylvaticus Micromys minutus Mustela putorius Sorex minutus Erinaceus europeus Sorex araneus Lepus europeus Mustela erminea Crocidura russula Onychotagus cuniculus Talpa europea Ptymops subterraneus Capreolus capreolus Clethrionomys glareolus	Reptielen en amfibieën bruine kikker gewone pad middelste groene kikker kleine watersalamander meerikker Mieren behaarde rode bosmier kale rode bosmier stronkmier zwartrugbosmier	Rana temporaria Bufo bufo Rana esculenta Triturus vulgaris Rana ridibunda Formica rufa Formica polyctena Formica truncorum Formica pratensis	Vaatplanten aardaker akkerklokje brede wespenorchis breed klokje dotterbloem* gewone vogelmelk grasklokje solidaatje grote kaardenbol kleine maagdenpalm knikkende vogelmelk koningssaren slanke sleutelbloem zwanebloem	Lathyrus tuberosus Campanula rapunculoides Epipactis helleborine Campanula latifolia Caltha palustris Ornithogalum umbellatum Campanula rotundifolia Dipsacus fullonum Vinca minor Ornithogalum nutans Osmunda regalis Primula elatior Butomus umbellatus
		*m.u.v. spindotterbloem			
Tabel 2: Overige soorten		dennenorchis duitsche gentiaan franjegentiaan geelgroene wespenorchis gele helmblom geklepte orchis groene nachtorchis groensteel grote keverorchis grote muggenorchis gulden sleutelbloem harlekijn hertschroeforchis hondskruid honingorchis jeneverbes klein glaskruid kleine keverorchis kleine zonnedauw klokjesgentiaan klauwenklokje koraalwortel kruisbladgentiaan lange ereprijs lange zonnedauw mannetjesorchis maretak moeraswespenorchis muurbloem pansia pijlscheefkelk poppenorchis prachtklokje purperorchis rapunzelklokje rechte driehoeksvaren rietorchis ronde zonnedauw	Goodyera repens Gentianella germanica Gentianella ciliata Epipactis muelleri Pseudofumaria lutea Dactylorhiza maculata Coeloglossum viride Asplenium viride Listera cordata Gymnadenia conopsea Primula veris Orchis morio Spiranthes spiralis Pyramidalis Hemerium monorchis Juniperus communis Parietaria judaica Listera cordata Drosera intermedia Gentiana pneumonanthe Campanula glomerata Corallorhiza trifida Gentiana cruciata Veronica longifolia Drosera anglica Orchis mascula Viscum album Epipactis palustris Erysimum cheiri Parnassia palustris Arabis hirsuta sagittata Aceras anthropophorum Campanula persicifolia Orchis purpurea Campanula rapunculus Gymnocarpium robertianum Dactylorhiza majalis praetermissa Drosera rotundifolia	rood bosvogeltje ruig klokje schubvaren kleine gentiaan soldaatje spaanse ruiter steenjanjer steenbreekvaren stengellose sleutelbloem stengelvormig havikkruid stijf hardgras tongvaren valkruid veermosorchis veldgentiaan velsalie vleeskleurige orchis vliegenorchis vogelneestje voorjaarsadonis wantsenorchis wonderdriblad weideklokje welriekende nachtorchis wilde gagele wilde herfsttijloos wilde kievitsbloem wilde marjolein wit bosvogeltje witte muggenorchis zinkvooltje zonneklokje zwartsteel	Cephalanthera rubra Campanula trachelium Ceterach officinarum Gentianella amarella Orchis militaris Cirsium dissectum Dianthus deltoideus Asplenium trichomanes Primula vulgaris Hieracium amplexicaule Catapodium rigidum Asplenium scolopendrium Arnica montana Hammarbya paludosa Gentianella campensis Salvia pratensis Dactylorhiza incarnata Ophrys insectifera Neottia nida-avis Adonis vernalis Orchis coriophora Menyanthes trifoliata Campanula patula Platanthera bifolia Myrica gale Colchicum autumnale Fritillaria meleagris Ornithogalum vulgare Cephalanthera longifolia Pseudorchis albidus Viola lutea calaminaria Lycium aestivum Asplenium adnigrum-nigrum
		Kevers vliegende hert			
		Kreeftachtigen rivierkreeft			
		Asteriscus astacus			
Tabel 3: Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB		woudparelmoervlinder zilvertrek	Melitaea diamina Clossiana euphrosyne	heikkikker kamsalamander knoflookpad muurhagedis poelkikker rugstreeppad vroedmeesterpad zandhagedis	Rana arvalis Triturus cristatus Pelobates fuscus Podarcis muralis Rana lessonae Bufo calamita Alytes obstetricans Lacerta agilis
Bijlage 1 AMvB Zoogdieren das boomarter eikelmuis gewone zeehond veldspitsmuis waterspitsmuis	Meles meles Martes martes Eliomys quercinus Phoca vitulina Crocidura leucodon Neomys fodiens	Vaatplanten groot zeegras	Zostera marina		
Reptielen en amfibieën adder hazeltorm ringslang vinpootsalamander vuursalamander	Vipera berus Anguis fragilis Natrix natrix Triturus helveticus Salamandra salamandra	Bijlage IV HR Zoogdieren baardveermuis gewone grootoorveermuis grijze grootoorveermuis grijze hooftveermuis hamster hazelmuis ingekorven vleermuis kleine dwergvleermuis kleine hooftveermuis laafvlieger meervleermuis mopsveermuis nathusius' dwergvleermuis noordse woelmuis otter rosse vleermuis tuimelaar tweekleurige vleermuis vale vleermuis waterveermuis wilde kat witflankdolfijn witsnuitdolfijn	Myotis mystacinus Myotis bechsteinii Castor fiber Nyctalus leisleri Myotis brandtii Phocoena phocoena Lynx lynx Myotis nattereri Delphinus delphis Pipistrellus pipistrellus Plecotus auritus Plecotus austriacus Rhinolophus ferrumequinum Cricetus cricetus Muscardinus avelanarius Myotis emarginatus Pipistrellus pygmaeus Rhinolophus hipposideros Epptes serotinus Myotis dasycneme Barbastella barbastellus Pipistrellus nathusii Microtus oeconomus Lutra lutra Nyctalus noctula Tursiops truncatus Vespertilio murinus Myotis myotis Myotis daubentonii Felis silvestris Lagenorhynchus acutus Lagenorhynchus albirostris	grote vuurvlinder pimpernelblauwtje pimpernelblauwtje tijnblauwtje zilverstreepphoelbeestje	Maculinea nausithous Lycaena dispar Maculinea teleus Maculinea arion Coenonympha hero
Vissen beekprik bittervoorn elrits gestippelde alver grote modderkruiper rivierprik	Lampetra planeri Rhodeus cericus Phoxinus phoxinus Alburnoides bipunctatus Misgurnus fossilis Lampetra fluviatilis				
Dagvlinders bruin dikkopje dwergblauwtje dwergdikkopje groot geaderd witje grote lijsvogelvinder heideblauwtje iepepage kalkgraslanddikkopje keizersmantel kloverblauwtje purperstreepparelmoervlinder rode vuurvlinder hippotoes rooimantel tweekleurig hooibeestje veenbesparelmoervlinder veenhoibeestje veldparelmoervlinder	Erynnis tages Cupido minimus Thymelicus acteon Aporia crataegi Limenitis populi Plebejus argus Strymonia w-album Spialia sertorius Argynnis paphia Cyaniris semiargus Brenthis ino Palaeochrysophanus Nymphalis antiopa Coenonympha arcania Bolaria aquilonis Coenonympha tullia Melitaea cinxia				
		Reptielen en amfibieën boomkikker geelbuikvuurpad gladde slang			
		Tweekleppigen bataafse stroommossel			
		Unio crassus			